

Duurzame aanvoerketens

**HOE AAN DE SLAG MET DE CORPORATE SUSTAINABILITY
DUE DILIGENCE DIRECTIVE?**

Resultaten en aanbevelingen Lerend Netwerk maart – november 2023



fvp house

Inhoud

1	Achtergrond	5
2	Levende netwerken	9
3	Startmeeting	13
4	Risico's identificeren	19
5	Risico's beperken en beheersen	25
6	Integratie Due Diligence	29
7	Terugkomdag	33
8	Individuele coaching	37
9	Lessons learned	43
10	Aanbevelingen	47

In samenwerking met slidingdoors en met steun van het
Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO)

Federaal Instituut voor
**Duurzame
Ontwikkeling** 


slidingdoors

Achtergrond

In 2022 publiceerde de Europese Commissie haar voorstel voor een Corporate Sustainability due Diligence Directive (CSDDD).

De centrale doelstelling van deze richtlijn is het aanpakken van mogelijke negatieve effecten op mensenrechten en milieu in waardeketens.



¹ https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/corporate-sustainability-due-diligence_en

DUURZAME AANVOERKETENS



Bedrijven spelen een belangrijke rol in de totstandbrenging van een duurzame en eerlijke economie en samenleving. Door potentieel nadelige effecten op mensenrechten en milieu in hun waardeketens kritisch te evalueren, wordt het gemakkelijker deze effecten te identificeren en aan te pakken.

De CSDDD wetgeving draagt dan ook bij aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen

(Sustainable Development Goals, SDGs, Figuur 1) van de Verenigde Naties en de Europese Green Deal.

Hoewel lastenboeken, standaarden en audits op deze zaken reeds anticiperen, dekken zij in regel niet het volledige plaatje. Om bedrijven in de AGF (Aardappelen – Groenten – Fruit) sector voor te bereiden op de nieuwe wetgeving en sectorale kennisopbouw te bewerkstelligen, diende Fvp house in 2022 samen met slidingdoors (Anouk Van de Meulebroecke) een projectvoorstel in bij het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO).

Het project “**Duurzame aanvoerketens**” werd goedgekeurd door FIDO en was een logische vervolgstap voor Fvp house na eerdere duurzaamheidsinitiatieven, zoals:

- De ontwikkeling van een MVO-sectorpaspoort als hulpmiddel voor bedrijven om zelf aan de slag te gaan met duurzaamheidsverslaggeving (2013-2015) met steun van het ESF
- De verfijning en verdere alignering van deze paspoorten met de Sustainable Development Goals (SDGs) (2017-2019), met steun van het ESF
- De uitvoering van het project “Sustatool” (2018-2021): hiervoor kregen we Vlaamse steun om verder te investeren in duurzaamheidsverslaggeving en individuele begeleiding van bedrijven.

De doelstellingen binnen dit nieuwe project waren:

- Meer inzicht krijgen in de agrovoedingsketen
- Risico's identificeren (zowel voor mens als milieu) en begrijpen waar die in de agrovoedingsketen kunnen voorkomen
- Risico's prioriteren (o.a. op basis van impact, ernst en waarschijnlijkheid)
- Kennis vergaren over mogelijke maatregelen om deze risico's te vermijden of verminderen, de invloedssfeer definiëren
- Maatregelen toepassen (pilotprojecten) binnen de invloedssfeer, integreren in procedures en evalueren.

Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD): stand van zaken December 2023

In februari 2022 publiceerde de Europese Commissie een wetsvoorstel voor een nieuwe Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD). De CSDDD beoogt het risico op negatieve effecten op mensenrechten en milieu binnen wereldwijde waardeketens te verminderen door nieuwe vereisten te stellen aan hoe bedrijven due diligence moeten uitvoeren in hun bedrijfsvoering en waardeketens. Volgens de voorgestelde regels moeten bedrijven potentiële en daadwerkelijke negatieve milieu- en mensenrechten-effecten identificeren die voortkomen uit hun eigen activiteiten, dochterondernemingen en zakelijke relaties. Bedrijven moeten maatregelen nemen om eventuele potentiële effecten te voorkomen of te beperken, en om eventuele daadwerkelijke effecten te beëindigen of te minimaliseren. Als bedrijven niet voldoen en hierdoor schade ontstaat, kunnen ze aansprakelijk worden gesteld en financiële straffen krijgen.

De CSDDD zal ook de eerste EU-wetgeving zijn die bedrijven verplicht om een klimaattransitieplan aan te nemen. De vereisten worden verwacht samen te vallen met de EU's Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en bijbehorende normen. De CSRD werd reeds goedgekeurd en treedt vanaf boekjaar 2024 (voor beursgenoteerde ondernemingen) of 2025 (voor grote ondernemingen met meer dan 250 medewerkers, meer dan €40 miljoen omzet en/of meer dan €20 miljoen balanstotaal) in voege. Deze EU-richtlijn verplicht tot uitgebreidere en gedetailleerdere duurzaamheidsrapportage om de transparantie te vergroten over de impact van bedrijven op zowel het milieu als de samenleving, en om investeerders en andere stakeholders beter te informeren over duurzaamheidsrisico's en -kansen.

De Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad zijn momenteel bezig met het bepalen van de nalevingstermijnen van de CSDDD voor bedrijven. Uit de analyse van het wetsvoorstel van de Europese Commissie samen met de standpunten van het Europees Parlement en de Raad, zullen de regels gefaseerd worden toegepast, afhankelijk van de grootte van het bedrijf. **We verwachten dat de grootste EU-bedrijven (die met meer dan 1000 werknemers en een wereldwijde netto-omzet van €150 miljoen) en niet-EU-bedrijven (die met een EU-brede omzet van €150 miljoen) tegen 2027 aan de nieuwe vereisten moeten voldoen. Alle bedrijven die onder de richtlijn vallen, moeten zich voorbereiden om tegen 2029 aan de vereisten te voldoen.**



Figuur 1
Overzicht van de UN Sustainable Development Goals (SDGs).

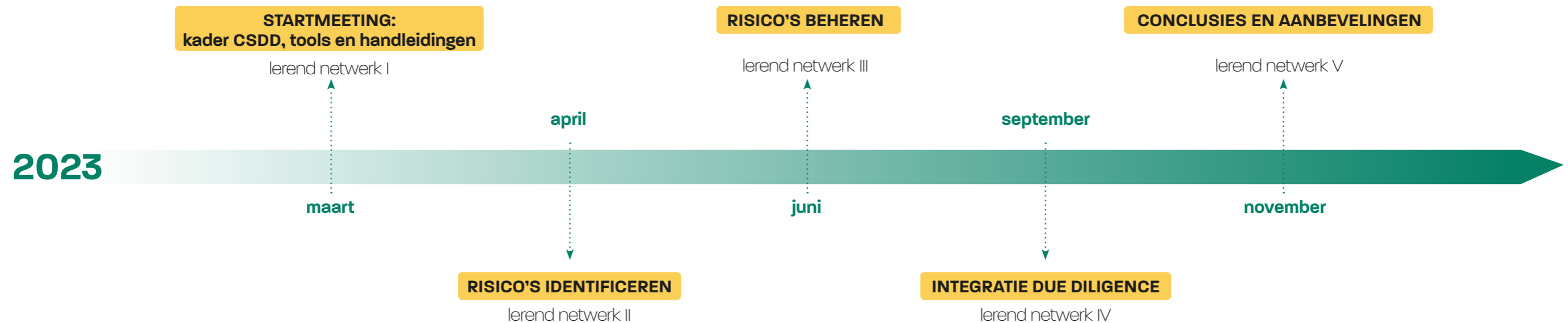
Lerende netwerken

Met het project Duurzame aanvoerketens wilden we de ledenbedrijven van Fvp house, actief in de AGF handel of verwerkende industrie, handvaten geven om de EU CSDDD richtlijn om te zetten in de praktijk.



DUE DILIGENCE PROCES

De doelstellingen werden één voor één behandeld in ons Lerend Netwerk programma, bestaande uit vijf workshops/meetings verspreid doorheen het jaar. De Lerende Netwerken volgen de logische chronologie van het due diligence proces; nl. eerst risico's identificeren en beter begrijpen, vervolgens risico's beperken en beheersen en tenslotte de integratie van due diligence in de bedrijfsvoering.



GASTSPREKERS

Gedurende de Lerend Netwerken nodigden we externe stakeholders als gastsprekers uit voor een toelichting omtrent een thema gerelateerd aan de CSDDD. Hierbij een overzicht van de sprekers:

NICOLA PISANO

(Director Sustainability & Communications, Freshfel)
Freshfel Europe is de federatie voor de Europese keten van verse groenten en fruit.
<https://freshfel.org/>

COEN FREDERICKS

(Program Manager Fruits & Vegetables, Sustainable Initiative Fruit and Vegetables - SIFAV)
Het Sustainability Initiative Fruit and Vegetables (SIFAV) is een op lidmaatschap gebaseerd initiatief dat tot doel heeft actief bij te dragen aan duurzamere toeleveringsketens van vers fruit en groenten wereldwijd.
<https://sifav.com/>

PHILIPPE DEGRAEF

(Directeur, Febetra)
Febetra is de federatie van Belgische transporteurs en logistieke dienstverleners.
<https://febetra.be/>

BARBARA BONTE

(Crisis management consultant, Food Security)
Food Security vzw ondersteunt bedrijven in de Belgische voedingsindustrie met crisismanagement.
<https://foodsecurity.com/>

ANOUK VAN DE MEULEBROECKE

(MVO-expert, Slidingdoors)
Slidingdoors is een consulting bedrijf met expertises MVO, CSRD en CSDDD.
<https://www.slidingdoors.be/>



Startmeeting

Tijdens het eerste Lerend Netwerk overliepen we het wettelijk kader rond CSDDD en de doelstellingen van het project.



BEDRIJVEN HEBBEN EEN GOED BEGRIIP VAN DUE DILIGENCE

Via polls werd gepeild waar bedrijven spontaan aan denken wanneer er gesproken wordt over “due diligence” en “duurzame aanvoerketens” (Figuur 1) en wat zij beschouwen als relevante risico's voor de AGF sector. Uit deze oefening blijkt dat bedrijven over het algemeen een goed begrip hebben van due diligence.



VRAAG RETAIL SAMENWERKING DOORHEEN KETEN

SOCIAAL VERANTWOORDE AANVOER

Gastpreker Freshfel - Product Environmental Footprint (PEF)

De Europese koepelorganisatie **Freshfel** werkt momenteel aan een objectieve, gestandaardiseerde methodologie om de milieuoetafdruk van fruit en groenten te berekenen gebaseerd op de Europese Product Environmental Footprint (PEF) regels. Door samenwerking tussen de bedrijven die lid zijn van de sectororganisatie, wordt dubbel werk (en middelen) en versnippering in de AGF-sector vermeden. Dit initiatief kan een referentie worden voor de AGF sector en biedt perspectief voor de noodzakelijke harmonisatie van private duurzaamheidslabels en -lastenboeken.

De doelstelling van het project is het ontwikkelen van een objectieve, gestandaardiseerde milieuoetafdrukmethodologie, database en digitale tool voor de EU sector van vers fruit en groenten. Het project bouwt verder op de reeds bestaande HortiFootprint Category Rules (Wageningen University Research).

VEEL WERK **CERTIFICATIE**
KENNIS LEVERANCIERS

TRACEERBAARHEID

SOCIALE WETGEVING **WATER** VERBETERING AANVOERKETEN

BESPUITINGEN RESIDUEN **MILIEU**
KETENSAMENWERKING & KETENAFSPRAKEN

Figuur 2
Woordwolk met de antwoorden op de vraag “Waar aan denkt u spontaan als we spreken over duurzame aanvoerketens en due diligence?”.

CO₂, PEF EN PEFCR



Het verschil tussen CO₂-voetafdruk, PEF en PEFCR

Wie zich toelegt op duurzaamheidswetgeving zoals CSDDD of CSRD komt al heel snel begrippen als CO₂-voetafdruk (of carbon footprint), PEF en PEFCR tegen.

De **CO₂-voetafdruk** (Carbon Footprint) geeft een inschatting van de broeikasgasemissies (uitgedrukt in CO₂-equivalenten) die worden uitgestoten als gevolg van activiteiten van een bedrijf.

Product Environmental Footprint (PEF) is een maatstaf die wordt gebruikt om de milieuprestaties van een product gedurende zijn hele levenscyclus te meten. Een PEF-score omvat alle milieueffecten ten gevolge van o.a. grondstofwinning, productie, distributie, gebruik en verwijdering van een product. Een PEF biedt bijgevolg een holistisch beeld van de milieu-impact van een product, waardoor producenten, consumenten en beleidsmakers beter geïnformeerde beslissingen kunnen nemen over duurzaamheid. De CO₂-voetafdruk is een onderdeel van de PEF. Een PEF omvat een breder scala aan milieueffecten, zoals watergebruik, landgebruik, luchtvervuiling en meer.

Product Environmental Footprint Category Rules (PEFCR) zijn de richtlijnen en specificaties die worden gebruikt om consistentie en vergelijkbaarheid te waarborgen bij het beoordelen van de milieu-impact van producten binnen een bepaalde productcategorie. Ze vormen een leidraad voor het uitvoeren van levenscyclusanalyses (LCA) voor producten in die specifieke categorie. De PEFCR omvatten gedetailleerde informatie over de methodologie, gegevensbronnen en berekeningsprocedures die moeten worden gebruikt bij het beoordelen van de milieu-impact van producten. Ze stellen normen vast om ervoor te zorgen dat verschillende organisaties en bedrijven die producten in dezelfde categorie produceren (bijvoorbeeld: verse groenten en fruit) vergelijkbare methoden gebruiken bij het meten van hun milieu-impact.

CO₂



Risico's identificeren

Wie is verantwoordelijk voor een duurzame toekomst: overheden, bedrijven of consumenten? Hoe kunnen we grote uitdagingen als de klimaatverandering, grondstoffenschaarste en sociale ongelijkheid aanpakken? Met deze vragen werd het tweede lerend netwerk "Risico's identificeren" afgetrapt.



In realiteit speelt uiteraard elk van de actoren een belangrijke rol in het bereiken van een duurzame toekomst, zowel de overheid, de bedrijven als de consument. De rol van de overheden (zowel EU, federaal als Vlaams) ligt in het scheppen van een wetgevend kader en het toezien op de uitrol en naleving hiervan. Bedrijven zullen in de toekomst verplicht worden om meer rekening te houden met de potentiële én feitelijke impact van hun activiteiten op mens en milieu. Risico's moeten in kaart worden gebracht en beheersmaatregelen vooropgesteld. En de consument tenslotte wordt verondersteld bewuster aan te kopen en de beschikbare informatie te vertalen naar een duurzamer aankoopgedrag.

Hoe risico's in de waardeketen identificeren?

Risico-analyse op de producten die u aankoopt

1. Selecteer ten minste **5 producten of diensten** die u op regelmatige basis aankoopt. Houd rekening met strategisch belang, marktaandeel, origine – risicolanden, enz.
2. Controleer of u bewijs kan vinden voor één of meerdere van de risico's op het vlak van **mensenrechten en/of milieu**. Interessante bronnen hiervoor zijn o.a. de MVO Risico Checker of de Fair Trade Risk map.
3. Verfijn uw analyse via een **google search**, waarbij u telkens de term "human rights" of "environmental impact" combineert met de productnaam van één van uw producten of diensten.

Risico-analyse op de leveranciers

1. Lijst uw **leveranciers** op. Start met de leveranciers met het grootste aankoopvolume, strategisch belang, productrisico's of complexiteit van de supply chain (via tussenhandelaars, enz.).
2. Definieer de **locatie** van leverancier en geef een score gebaseerd op de country risk classification van amfori
3. Analyseer het **beleid** van de leverancier.
 - Beschikt u over enig bewijs dat uw leverancier aandacht heeft voor risico's op het vlak van mensenrechten of milieu?
 - Beschikt uw leverancier over relevante duurzaamheidscertificaten?

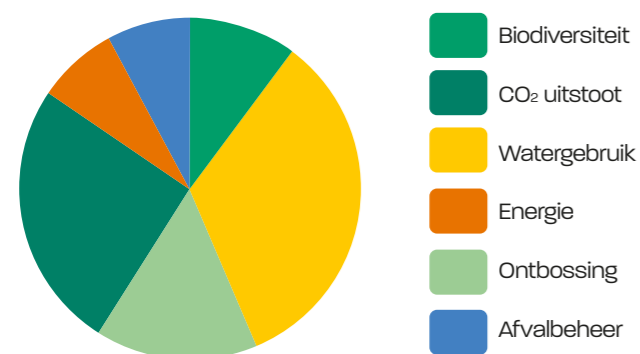
OP BASIS VAN DE VERZAMELDE INFORMATIE ZOU U EEN INSCHATTING MOETEN KUNNEN MAKEN VAN HET GLOBALE PRODUCT- EN/OF LEVERANCIERSRISICO

WWW.DUEDILIGENCETOOLBOX.BE

Wat zijn de grootste milieurisico's?

Uit een peiling bij de AGF-bedrijven die deelnamen aan dit Lerend Netwerk bleek dat de sector vnl. milieurisico's ziet op vlak van:

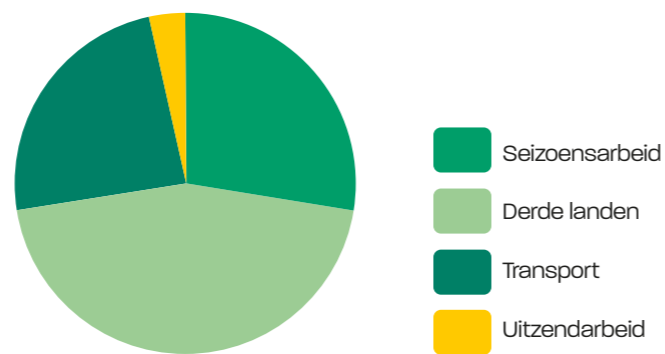
1. Watergebruik
2. CO₂-uitstoot van de bedrijven en
3. Ontbossing (Figuur 3). Overheden kunnen door financiële incentives, sectorale richtlijnen en informatieverlening bedrijven helpen om milieu-risico's beter af te dekken.



Figuur 3
Resultaat van een live peiling onder de deelnemers (n=14) van het Lerend Netwerk op de vraag: "Wat zijn de grootste milieurisico's".

Sociaal: waar zie je vnl. risico's?

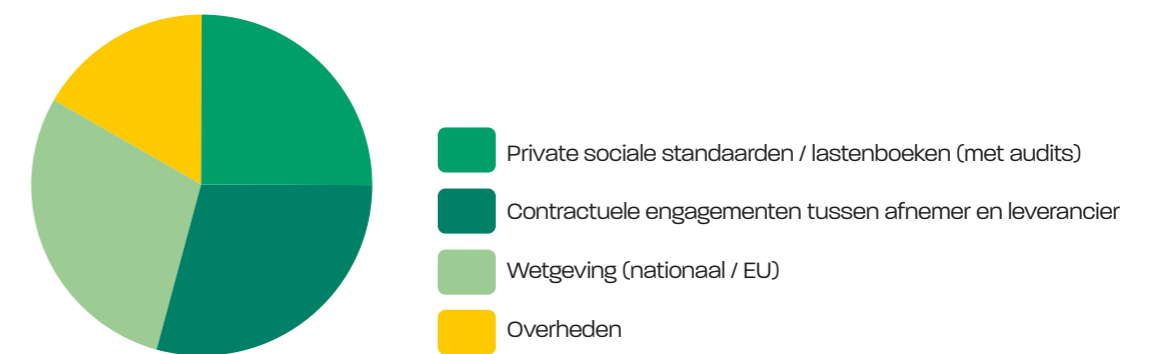
Mogelijke sociale risico's zien de bedrijven vnl. in derde landen (Figuur 4). Als voorbeelden van sociale risico's in derde landen werd o.a. gewezen op arbeidsomstandigheden (werktijden en overuren/verloning/voorzieningen), forced labour en kinderarbeid.



Figuur 4
Resultaat van een live peiling onder de deelnemers (n=14) van het Lerend Netwerk op de vraag: "Waar zie je vnl. sociale risico's".

Hoe kunnen we sociale risico's best aanpakken: voor wie is deze rol weggelegd?

Volgens de bedrijven is de aanpak van deze risico's een gedeelde rol voor verschillende partijen: overheden/wetgeving, afnemers en leveranciers (via contracten) en private sociale standaarden of lastenboeken. De overheid kan bedrijven ondersteunen door aangepaste wetgeving en controles daarop, begeleidingstrajecten, standaardisatie (meer uniforme systemen) en gemeenschappelijke klachtenmechanismen.



Figuur 5
Resultaat van een live peiling onder de deelnemers (n=14) van het Lerend Netwerk op de vraag: "Hoe kunnen we sociale risico's best managen, voor wie is deze rol weggelegd?"

INTERESSANTE TOOLS EN INITIATIEVEN



Het loont de moeite andere recente publicaties en initiatieven rond CSDDD te raadplegen als basis voor je eigen onderzoek:

- De **Toolbox Due Diligence** is een praktische, toegankelijke en gebruiksvriendelijke gids voor ondernemers die zich vertrouwd willen maken met het begrip zorgplicht en dit in hun activiteiten willen implementeren en integreren. Via de toolbox kunnen ondernemingen
 - Hun eigen productie- en waardeketen te leren kennen
 - Leren hoe zij mogelijke risico's in deze keten op economisch, sociaal en milieugebied kunnen identificeren
 - Hun invloedssfeer afbakenen
 - Ontdekken hoe zij hun impact binnen deze invloedssfeer kunnen vormgeven om de risico's te verminderen en hun ketens te verduurzamen.Een zelfevaluatie toont aan wat de verplichtingen zijn, wat er werd bereikt en waar verdere actie moeten worden ondernomen.
<https://www.duediligencetoolbox.be/>
- Op initiatief van Fevia werd de **Richtlijn due diligence in de voedingsindustrie** gepubliceerd in 2022 met medewerking van Boris Verbrugge (HIVA-KULeuven) en Wim Verbeke (Sustenuto). Deze richtlijn schetst een overzicht van de belangrijkste risico's in de voedingsindustrie en biedt een overzicht van initiatieven om risico's te beheersen.
<https://www.fevia.be/nl/wegwijzer-corporate-sustainability-due-diligence-csddd>
- Duitsland keurde als eerste EU land reeds een **Act on Corporate Due Diligence Obligations in Supply Chains** (Gesetz über die unternehmerischen Sorgfaltspflichten in Lieferketten, LkSG) goed. De informatieve website bevat heel wat handleidingen rond o.a. het uitvoeren van een Risk Analysis, klachtenbehandeling en samenwerking in de supply chain.
https://www.bafa.de/EN/Supply_Chain_Act/

- **Beyond Food, de verduurzaming van internationale agrovoedingsketens in België** geeft een diepgaande analyse van internationale voedsel- en landbouwketens in België vanuit een duurzaamheidsperspectief.
https://www.duurzameontwikkeling.be/sites/default/files/content/beyond_food_synthese_nl_2023_updated.pdf
- De **MVO Risico Checker** helpt bedrijven om inzichten te verwerven in mogelijke MVO-risico's in de keten, zowel voor de productgroepen als voor de landen van oorsprong. Daarvoor kan een stappenplan MVO-risicomanagement doorlopen worden.
<https://www.mvorisicochecker.nl>
- De **Fair Trade Risk map** van Oxfam is een risicokaart die ontworpen werd om bedrijven en landbouwers te ondersteunen bij het beoordelen van hun risico's op het gebied van mensenrechten en milieu.
<https://riskmap.fairtrade.net/>
- Het **Global Risks Report (2023)** van het World Economic Forum geeft een overzicht van de wereldwijd grootste risico's op korte, middellange en lange termijn. Zo worden een "food supply crisis" en "energy supply crisis" in dit rapport reeds als huidig manifesterende risico's genoemd.
<https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2023/>

Risico's beperken en beheersen

Tijdens het derde Lerend Netwerk focusten we op de afdekking van risico's nadat we tijdens de eerste workshop de voornaamste risico's, specifiek voor de AGF-sector, hadden geïdentificeerd.



BEDRIJVEN KUNNEN HET VERSCHIL MAKEN VIA DE SELECTIE VAN LEVERANCIERS

Aan de bedrijven werd op voorhand gevraagd om een product/leveranciersanalyse uit te voeren waarbij ze hun verantwoordelijkheden en invloedssfeer trachtten te definiëren. Daarbij konden bedrijven gebruik maken van de tools die tijdens de vorige sessie aan bod kwamen (nl. Due diligence Toolbox, de MVO-risico checker, Richtlijn voor de voedingsindustrie van Fevia, enz.).

Specifiek gingen we tijdens deze sessie in op:

- Prioriteiten toekennen aan risico's (schaal, remedieerbaarheid, complexiteit van de keten): theoretisch kader en praktische uitwerking ervan aan de hand van een voorbeeld uit de visserij.
- Risicobeheersing via standaarden en audits (Global G.A.P., Vegaplan, Ecovadis, Sedex/SMETA) of keteninitiatieven zoals het Sustainable Trade Initiative (IDH).
- Database ITC standards Map: evaluatie van duurzaamheidsstandaarden en onderlinge vergelijking.

Bedrijven kunnen het verschil maken via de selectie of begeleiding van leveranciers. Daarbij kan het een afweging zijn om een commerciële relatie stop te zetten of de samenwerking toch verder te zetten en via een combinatie van afspraken, een gedragscode en controles een verbetering te realiseren op het terrein.

“Gedragscodes, certificeringen, zelfbeoordelingen of een bezoek ter plaatse zijn een duidelijk signaal en kunnen deel uitmaken van de oplossing, maar zijn geen sluitend antwoord. Vanuit een due diligence perspectief zijn zowel deelname aan sectorale of multistakeholder-initiatieven als het kritisch evalueren van uw eigen aankooppraktijken stappen in de juiste richting.”

(Duediligencetoolbox.be)

“Vanuit SIFAV stimuleren we gezamenlijke actie vanuit de partners via gezamenlijke doelstellingen en door geloofwaardige instrumenten. Door aansluiting bij SIFAV vergroten bedrijven dan ook hun betrokkenheid bij de toeleveringsketens van vers fruit en groenten en hun impact op milieu en mens.”

COEN FREDERIKS, SIFAV

“Het simpelweg terugtrekken uit bepaalde landen of het beëindigen van de relatie met uw leverancier is niet bevorderlijk voor een duurzame oplossing, gezien de impact op lokale werkgelegenheid en economie. Het afschuiven van verantwoordelijkheid naar lokale overheden staat niet symbool voor verantwoord ondernemen.”

(Duediligencetoolbox.be)

Gastspreker SIFAV – AGF duurzaamheidsinitiatief

De Europese koepelorganisatie Freshfel werkt momenteel aan een objectieve, gestandaardiseerde methodologie om de SIFAV is een specifiek duurzaamheidsinitiatief voor de AGF-sector dat gecoördineerd wordt door het Initiatief voor Duurzame Handel (IDH). SIFAV biedt omkadering en ondersteuning voor AGF-bedrijven die hun milieu impact willen beperken of verbeteren (oa via standaarden mbt watergebruik, reductie carbon footprint) en garanties willen inbouwen op vlak van mensenrechten. Dergelijk keteninitiatief geeft ook sectoraal impulsen tot verbetering van milieu- en arbeidsomstandigheden in bepaalde regio's.

SIFAV beoogt het realiseren van verduurzaming doorheen de supply chain via een reductie van de milieu voetafdruk, een verbetering van arbeidsvoorwaarden etc. Het gaat dus niet enkel om duurzaamheidsassessments die bedrijven inzicht geven in hun manier van werken maar ook om concrete initiatieven die tot meer duurzaamheid leiden op het terrein. SIFAV zet onder meer in op watermanagement in aanvoerlanden en een aanpak op maat waarbij gekeken wordt hoe water in waterstress gevoelige maar agro economisch belangrijke regio's zoals Ica in Peru of Murcia in Spanje beter kan worden opgevangen of vastgehouden in de bodem zonder dat daarbij de lokale drinkwatervoorziening in het gedrang komt. SIFAV neemt daarbij bestaande 'tools' en standaarden onder de loep en formuleert aanbevelingen waar en voor welke doelstellingen deze kunnen worden ingezet. Bedrijven kunnen dus zeer concrete acties nemen om hun impact op het milieu te beperken. Waar in vervolgetrajecten moet worden op ingezet is de verbreding van het draagvlak en ruimer engagement van lokale besturen om maatregelen te nemen om deze verduurzaming te verankeren.

INTERESSANTE TOOLS EN INITIATIEVEN

- De **ITC Standards Map** is een gratis online tool boordevol informatie over standaarden en labels rond milieubescherming, arbeidsrechten, bedrijfsethiek, due diligence en traceerbaarheid voor verschillende productgroepen en sectoren. De tool geeft ook de gelijkenissen en verschilpunten aan via de mogelijkheid deze standaarden ook onderling te vergelijken.
<https://www.standardstmap.org/en/home>
- Systemen als **Ecovadis** (<https://ecovadis.com/nl/>) en **Sedex** (<https://www.sedex.com/>) zijn private betalende systemen die bedrijven kunnen helpen bij het identificeren van ESG- risico's en strategische integratie en opvolging van duurzaamheidsinitiatieven.
- Lastenboeken: in de plantaardige sector spreken we dan o.a. over **Global G.A.P.** en de add-on over sociale praktijken **Grasp** (<https://www.globalgap.org/what-we-offer/solutions/grasp/>). De **Spring** add on is een andere uitbreiding van Global G.A.P. die zich focust op verantwoord waterbeheer op bedrijfsniveau.
<https://www.globalgap.org/what-we-offer/solutions/spring/>
- **Vegaplan** en de Vegaplan duurzaamheidsmonitor (<https://www.vegaplan.be/nl/>): Vegaplan is wellicht het meest gebruikte lastenboek in de Belgische AGF sector, ontstaan vanuit en beheerd door alle plantaardige ketenpartners. De Vegaplan duurzaamheidsmonitor wordt mee opgenomen vanaf 2024 en heeft als doel om duurzaamheidsinitiatieven van de landbouwbedrijven in kaart te brengen en te kwantificeren.

Integratie Due Diligence

Tijdens het vierde Lerend Netwerk wilden we nagaan hoe due diligence een inherent onderdeel van de bedrijfsvoering kan worden (policy, gedragscode, klachtenopvolging en monitoring).



Als voorbereiding op deze sessie vroegen we aan deelnemers om na te denken over volgende vragen:

- Hoe ziet het bestaande klachten-en crisismanagementsysteem eruit in uw bedrijf?
- Hoe dienen bedrijven risico's vanuit de aanvoerketen te monitoren, hoe kunnen procedures beschreven worden, geëvalueerd en bijgestuurd?
- Hoe kan een bestaand klachtensysteem best aangepast worden om ook klachten vanuit de toeleveringsketen / partners op te vangen? Hoe kunnen bv. risico's die plaatsvinden op het veld gecapteerd worden?

Gastspreker Food security - Crisis management

Food security focuste in dit lerend netwerk op incident- en crisismanagementscultuur, nl. het detecteren en correct reageren op mogelijke risico's in de supply chain. Procedures voor verduurzaming van de aanvoerketen vinden aansluiting bij procedures in kader van voedselveiligheid die reeds in de voedingsbedrijven zijn geïmplementeerd.

Alles begint bij detectie van mogelijke risico's/klachten uit de aanvoerketen: nl. hoe weet je dat er problemen zijn op sociaal-en milieuvlak? Volgens de Europese klokkenluiderswet is een intern meldkanaal vanaf 17/12/2023 vereist wanneer een bedrijf tussen de 50 à 250 werknemers telt.

Het helpt als bedrijven beschikken over een stappenplan bij crisissen (crisismanual) en een crisiscommunicatieplan. Nadat zich een specifieke crisissituatie heeft voorgedaan dient er ook een evaluatiemoment te komen: hoe kunnen we in de toekomst dergelijke situaties beter aanpakken (correctieve maatregelen)?

“ Een doeltreffende aanpak van incidenten en crises in de aanvoerketen start met een degelijke voorbereiding. Centraal staat een uitgebreide crisismanual, gericht op sociale en milieukwesties. Een essentieel onderdeel hiervan is een effectief klachtenmeldpunt, dat helpt bij het vroegtijdig signaleren van problemen. Versterk dit met een getraind crisisteam en test de crisisaanpak ten slotte aan de hand van een crisisoefening. ”

BARBARA BONTE
(FOOD SECURITY)

“ Er zijn heel wat uitdagingen als we nadenken over elektrificatie van het goederentransport: zo is er de kost van het voertuig, beschikbare laad- en tankinfrastructuur, het tekort aan parkings, bevoorradingszekerheid etc. Maar één van de kernvragen blijft: gaat het elektriciteitsnet het aankunnen? ”

PHILIPPE DEGRAEF (FEBETRA)

Gastspreker vanuit Febetra – Duurzaam transport

Febetra focuste op duurzaamheidsuitdagingen in het wegtransport dat 70% uitmaakt van het goederenvervoer in België. De concurrentie in de transportsector is hard, vaak is prijs doorslaggevend. De sociale wetgeving (vb. respecteren van rij- en rusttijden, regels omtrent cabotage en detachering) vormt hierbij een belangrijke uitdaging waarbij onder andere wordt gewezen op de valkuilen bij onderaanneming. Ook opdrachtgevers kunnen aansprakelijk worden gehouden wanneer transportfirma's zich niet houden aan de regels.

Op milieuvlak is er nog een lange weg te gaan voordat transporteurs de volledige omschakeling kunnen maken naar emissievrij transport. De sector benadrukt het belang om voor de komende jaren een mix aan brandstoffen beschikbaar te houden, niet alleen bio LNG, elektriciteit, waterstof, synthetische brandstoffen, HVO maar ook diesel. Alternatieven voor diesel zijn op vandaag nog bijzonder duur, onderzoek is in veel gevallen nog lopende en opschaling van nieuwe technieken is noodzakelijk om deze betaalbaar te maken. Voor een omschakeling naar elektrische vrachtwagens zijn de uitdagingen groot zoals kostprijs, infrastructuur en beschikbaarheid van laadpalen, duurtijd en ook het gewicht van de batterij dat een impact heeft op het laadvermogen. Ook een 'modal shift' waarbij men ook beroep doet op transport via spoor of waterwegen is geen wonderoplossing wegens het verschil in flexibiliteit en snelheid in vergelijking met het wegtransport, zeker wanneer het gaat om product met beperkte 'shelf life'. Ook in het bundelen van handelsstromen liggen nog opportuniteiten voor zover dit commercieel mogelijk is.

Tot slot bleek tijdens de sessie dat ook de wetgeving zelf onder de loep moet worden gehouden omdat deze zelf een aantal ontwikkelingen in de weg staat zoals het gebruik van ecocombi's, het verschil in maximaal laadvermogen waarmee transporteurs de grenzen van de lidstaten mogen oversteken.

INTERESSANTE TOOLS EN INITIATIEVEN

De CSDDD moedigt het gebruik aan van oplossingen voor de hele industrie, in plaats van individuele bedrijfsoplossingen. Het EHI Retail Instituut heeft daarom een multi-stakeholder alliantie opgericht die industriebrede klachtenmechanismeservices ontwerpt en implementeert: **Appellando**.
<https://www.appellando.org/>

Terugkomdag

Het vijfde en laatste Lerend Netwerk was een terugkomdag voor de deelnemende bedrijven, waarbij de belangrijkste lessen uit vorige meetings werden overlopen en aanbevelingen naar de overheid toe werden geformuleerd.



Het vijfde en laatste Lerend Netwerk was een terugkomdag voor de deelnemende bedrijven, waarbij de belangrijkste lessen uit vorige meetings werden overlopen en aanbevelingen naar de overheid toe werden geformuleerd. Daarnaast werd een overzicht gegeven van veel gestelde vragen die aan bod kwamen tijdens de individuele coaching sessies met slidingdoors.

Gastprekers Klimrek en Djustconnect (ILVO)

Binnen het Klimrek-project (VLAIO-LA, 2019-2023) werkten ILVO, Boerenbond en VITO klimaattrajecten uit voor melkveehouders, varkenshouders, en akkerbouwers met aardappelen in het teeltplan. In 2023 kwam er een vervolg via het Klimrek-T-project (Blue Deal, 2023-2026), waarin ILVO, Boerenbond, PCG en PCFruit klimaat- en watertrajecten voor vollegrondsgroenten- en fruittelers ontwikkelen. Onze sectorfederaties Belgapom en Vegebe zijn cofinancierders bij beide Klimrek-projecten.

Tijdens beide Klimrek-projecten wordt gewerkt met een zg. "klimaatscan": dat is een bedrijfsspecifieke doorlichtingstool die duidelijk maakt waar de klimaatimpact van een landbouwbedrijf ligt. De klimaatscan gebeurt op basis van een levenscyclusanalyse (LCA) waarmee de klimaatconsulent bij de landbouwer langsgaat om de nodige data te verzamelen. Vervolgens komt de consulent langs om maatregelen met doorgerekende scenario's voor te stellen en te bespreken. Tegelijk wordt een kosten-batenanalyse opgemaakt om ook de economische haalbaarheid in te schatten. Daarna gaat de klimaatconsulent ook samen met de teler op zoek naar klimaatmaatregelen die het bedrijf klimaatvriendelijker en/of klimaatrobuust maken.

Het resultaat van de klimaatscan en de LCA is een klimaatimpactscore die uitgedrukt wordt in CO₂-eq/kg afgeleverd product en per ha. Uit de resultaten voor aardappelen bleek o.a. dat Belgische aardappelen met een gemiddelde uitstoot van 0,11 à 0,12 kg CO₂-eq/kg het net iets beter doen dan enkele van onze buurlanden.

Via het Djustconnect platform van ILVO (<https://www.djustconnect.be/nl>) kunnen vervolgens klimaatimpactscores uit het Klimrek project op een veilige manier gedeeld worden met andere partijen in de agrovoedingsketen, zoals verwerkende bedrijven en andere afnemers. De gemiddelde CO₂ waarden voor aardappelen of groenten kunnen op die manier gebruikt worden in het kader van duurzaamheidsrapportage, bijv. voor Scope 3 emissies.

Scope 3-emissies verwijzen naar de indirecte broeikasgasemissies die voortkomen uit activiteiten van een organisatie, maar die zich voordoen buiten de grenzen van de directe controle van de organisatie. Deze emissies ontstaan als gevolg van de gehele levenscyclus van een product of dienst, inclusief de toeleveringsketen, het gebruik van het product en de afvalfase. Over het algemeen zijn deze Scope 3-emissies de meest complexe en uitdagende emissies om aan te pakken, omdat ze vaak afhankelijk zijn van externe factoren en invloeden.



“Op het Vegaplan platform is een tool voorzien om teeltfiches digitaal in te vullen en door te sturen naar de afnemers (verwerkende bedrijven). Hoe kunnen we telers overtuigen om teeltfiches digitaal in te vullen in de toekomst? Dit zou een meerwaarde kunnen zijn voor het Klimrek-T project (klimaatscans) en helpen bij toekomstige CSRD-rapportage.”

DEELNEMER LEREND NETWERK

Individuele coaching

Vanuit slidingdoors werd ook individuele coaching aangeboden aan de bedrijven. Tien bedrijven tekenden hierop in.

De voornaamste vragen die tijdens de individuele begeleiding naar boven kwamen staan hier opgelijst.



1 WELKE FACTOREN ZIJN VAN INVLOED OP DE RISICO'S IN MIJN TOELEVERINGSKETEN?

De factoren die tijdens de sessies meest naar voor kwamen, zijn:

- **Productieproces:** betrokkenheid van kwetsbare werknemers (bv. ongeschoolde, informele, seizoensgebonden, vrouwelijke, jonge werknemers); energie-intensiteit; gebruik van giftige stoffen; waterverbruik; gebruik van grondstoffen met een hoog risico op mensenrechtenschendingen, ...
- **Kenmerken van toeleveringsketen:** lange en complexe ketens; aan-/afwezigheid van duurzaamheidsinitiatieven; mate van concentratie in de markt; ...
- **Bestuur:** politieke (in)stabiliteit; risico op gewapend conflict; democratisch bestuur; risico's op corruptie; goedkeuring van internationale conventies, sterkte van arbeidswetgeving; ...
- **Economie:** armoede; ongelijkheid; werkloosheid; ...
- **Natuurlijke context:** kwetsbaarheid voor klimaatverandering en extreme weerfenomenen, kwetsbare ecosystemen, droogte, ...
- **Eigen aankoopbeleid:** te hoge tijds- en/of prijsdruk op leveranciers; extreme flexibiliteit; ...
- **Bedrijfscultuur:** waarden van het bedrijf, traditie van sociaal overleg, bestaan van controle- en rapporteringsmechanismen
- **Bestaande capaciteit en expertise** bij eigen bedrijf en bij leveranciers om risico's te herkennen en aan te pakken.

2 WAT ZIJN DE VERSCHILLEN TUSSEN DE CSRD EN DE CSDDD?

Terwijl de CSRD zich concentreert op het verbeteren van de transparantie en de kwaliteit van duurzaamheidsrapportage, focust de CSDDD zich op het waarborgen van verantwoordelijk en ethisch gedrag in bedrijfsoperaties en toeleveringsketens.

Rapportage vs. due diligence:

- **CSRD:** Richt zich op de rapportagevereisten. Het vereist dat ondernemingen gedetailleerde informatie verstrekken over de manier waarop duurzaamheidskwesties hun activiteiten beïnvloeden en hoe zij deze kwesties aanpakken.
- **CSDDD:** Richt zich op due diligence-processen. Het vereist dat ondernemingen due diligence uitvoeren met betrekking tot mensenrechten en milieuaspecten in hun toeleveringsketens en bedrijfsactiviteiten.

3 SPECIFIEKE VEREISTEN

- **CSRD:** Legt specifieke eisen op voor de inhoud en structuur van duurzaamheidsrapportages.
- **CSDDD:** Legt specifieke eisen op voor de procedures en processen die ondernemingen moeten volgen om hun due diligence-verplichtingen na te komen in hun toeleveringsketens en bedrijfsactiviteiten.

4 REIKWIJDE EN DIEPGANG:

- **CSRD:** Heeft een bredere focus op rapportage en transparantie over diverse duurzaamheidsaspecten.
- **CSDDD:** Heeft een meer gerichte benadering, met nadruk op het voorkomen en aanpakken van risico's in verband met mensenrechten en milieu in de toeleveringsketen.

5 IMPLEMENTATIE EN HANDHAVING

- **CSRD:** De nadruk ligt op de kwaliteit van informatie die aan aandeelhouders en het publiek wordt verstrekt.
- **CSDDD:** Richt zich meer op interne processen en de manier waarop bedrijven risico's beoordelen en beheren.

6 HOE ONDERSTEUNT DE CSDDD DE CSRD-VERPLICHTINGEN?

- **Transparantie over Toeleveringsketen:** Ondernemingen moeten informatie verstrekken over de manier waarop duurzaamheidsrisico's en -kansen worden geïdentificeerd en beheerd in hun toeleveringsketens. Dit omvat ook het rapporteren over de processen voor due diligence met betrekking tot leveranciers en onderaannemers.
- **Impact op mensenrechten en milieu:** De CSRD vereist dat bedrijven rapporteren over hun impact op mensenrechten en milieu, wat ook van toepassing is op hun toeleveringsketen. Dit omvat hoe zij negatieve effecten identificeren, voorkomen en mitigeren.
- **Risicobeheer:** Ondernemingen moeten beschrijven hoe zij risico's in hun toeleveringsketen beheren, inclusief maatregelen om duurzaamheidsrisico's te verminderen of te voorkomen.
- **Relatie met leveranciers:** Er moet worden gerapporteerd over de relatie met leveranciers, zoals de selectie van leveranciers, contractvoorwaarden en samenwerking om duurzaamheidsdoelen te bevorderen.
- **Aankoopproces:** Informatie over aankoop en hoe deze de duurzaamheidsdoelstellingen van de onderneming ondersteunen, is ook vereist. Dit kan betrekking hebben op de criteria voor de selectie van leveranciers en de manier waarop duurzaamheid is geïntegreerd in aankoopbeslissingen.
- **Toezicht en beoordeling:** Ondernemingen moeten aangeven hoe zij toezicht houden op en de prestaties van hun leveranciers beoordelen met betrekking tot duurzaamheidscriteria.
- **Ketenbrede samenwerking:** Bedrijven worden aangemoedigd om te rapporteren over hun deelname aan of initiatieven voor ketenbrede samenwerking om gemeenschappelijke duurzaamheidsuitdagingen aan te pakken.
- **Klachten en geschillen:** Informatie over hoe de onderneming omgaat met klachten en geschillen die betrekking hebben op leveranciers en de toeleveringsketen, inclusief mechanismen voor klachtenbehandeling.

7 WELKE ESRS TOPICAL STANDARDS MAKEN EXPLICIET MELDING VAN DE RELATIE MET LEVERANCIERS EN RISICO'S IN DE TOELEVERINGSKETEN?

Dat zijn ESRS S2 'Workers in the value chain', S3 Affected communities en G1 Business Conduct (zie ESRS 2 Appendix A Application Requirements).

8 HOE KUNNEN SYSTEMEN ALS ECOVADIS EN SEDEX/SMETA HET DUE DILIGENCE PROCES ONDERSTEUNEN?

EcoVadis en Sedex/SMETA zijn beide aankoper-leverancier platformen, die samenwerking en transparantie faciliteren tussen kopers en leveranciers en helpen bij het beheren van prestatieverbeteringen. Of u nu als leverancier door uw klant gevraagd wordt deze certificaten te behalen, dan wel zelf uw toeleveringsketen wil verduurzamen, beide systemen dragen bij aan een systematische verankering van duurzaamheid.

1. ECOVADIS

EcoVadis beoordeelt de verschillende aspecten van het duurzaamheidsbeleid, waaronder milieu, arbeids- en mensenrechten, ethiek en duurzaam aankopen. Het systeem helpt bij het identificeren en beoordelen van risico's met betrekking tot leveranciers en onderaannemers, zowel in uw eigen toeleveringsketen als wanneer u zelf uw duurzaamheidsbeleid wenst te laten certificeren.

Enkele voordelen:

- **Benchmarking:** EcoVadis biedt benchmarking-tools waarmee u uw prestaties en deze van leveranciers kunt vergelijken met industriestandaarden. Een weloverwogen keuze van de sector waarmee u zich als bedrijf registreert in de EcoVadis applicatie is dan ook cruciaal.
- **Actieplan:** De beoordeling resulteert in een concreet actieplan voor verbetering.
- **Kennis:** EcoVadis biedt toegang tot diverse e-learning modules en handleidingen ter uitvoering van de gedefinieerde acties. Meer specifiek ook over het opstellen van een gedragscode, de implementatie en evaluatie van een duurzaam aankoopbeleid, enz.

2. SEDEX/SMETA

Sedex is een platform dat een grote hoeveelheid aan gegevens en rapporten biedt over arbeidsnormen, gezondheid en veiligheid, milieu en zakelijke ethiek in de toeleveringsketen. De Self Assessment Questionnaire (SAQ) geeft inzicht in de eigen prestaties. SMETA (Sedex Members Ethical Trade Audit) is een auditprocedure die wordt gebruikt door leden van Sedex.

Het biedt een standaard voor het uitvoeren van ethische handelsaudits. Meer info over hoe Sedex ondersteunt in de CSDDD verplichtingen:

<https://resources.sedex.com/the-eu-corporate-sustainability-due-diligence-directive/>



Lessons learned

In eerste instantie toonde dit project dat de meeste bedrijven in de AGF-sector de relevantie van het thema 'duurzaamheid' inzien.



Er is een groeiend besef omtrent wettelijke ontwikkelingen en verschillende bedrijven kregen zelf reeds te maken met impact van klimaatverandering zoals tegenvallende oogsten door droogte of overstroming en bijhorende onderbrekingen in de supply chain.

Dit project leerde ons dat er in de AGF-sector al heel wat kennis is rond duurzaamheid en er veel concrete acties worden genomen. Deze zijn vaak nog te fragmentarisch, of weinig gestructureerd. Hoewel de meeste bedrijven een goed begrip hebben van wat “due diligence” inhoudt, is men nog niet zeker hoe deze wetgeving in de praktijk te implementeren.

Voor bedrijven is het een enorme uitdaging om duurzaamheid naast alle reeds bestaande procedures voor voedselveiligheid en kwaliteit te integreren, denk aan klachtenopvolging, crisismanagement, pro-actieve communicatie, transparantie, interne audits, opvolging indicatoren, corrigerende maatregelen ...). Onder impuls van de voedselveiligheidswetgeving hebben al heel wat bedrijven een systematiek van werken die kan worden doorgetrokken naar duurzaamheid (nl. tracing, autocontrole, leveranciersevaluaties en –monitoring). Zowat alle bedrijven werken met gecertificeerde lastenboeken, in eerste instantie met betrekking tot voedselveiligheid maar meer en meer worden aspecten rond duurzaamheid, biodiversiteit en milieu onderdeel hiervan. Zo lanceerde het Belgische lastenboek voor de primaire plantaardige productie Vegaplan recent zijn “duurzaamheidsmonitor” die als doel heeft om de duurzaamheidsinitiatieven die reeds worden toegepast in de primaire plantaardige productie in kaart te brengen en te kwantificeren en zo te voldoen aan de maatschappelijke en commerciële verwachtingen op het gebied van duurzaamheid. Een ander voorbeeld is de GLOBAL G.A.P. Risk Assessment on Social Practice (GRASP): een vrijwillige, kant-en-klare module die ontwikkeld is om sociale praktijken op de boerderij te beoordelen, zoals specifieke aspecten van de gezondheid, veiligheid en het welzijn van werknemers. Volgens landbouworganisatie Boerenbond is de Belgische wetgeving rond seizoens- en gelegenheidsarbeid reeds vrij strikt gereguleerd waardoor al heel wat potentiële risico's worden vermeden. GRASP is bijgevolg minder relevant/overbodig voor België, maar interessanter als het gaat over aanvoer vanuit andere EU lidstaten of derde landen.

De veelheid aan lastenboeken, standaarden en informatie die in omloop zijn rond duurzaamheid maken het echter voor veel bedrijven, en zeker KMO's, moeilijk om het bos door de bomen te zien en in te schatten of deze gebruikte standaarden ook alle wettelijke vereisten afdekken om te voldoen aan CSDDD en CSRD. Meestal hebben zij zelf niet de keuze welke standaard ze implementeren en kunnen verschillende afnemers verschillende standaarden vragen die in realiteit grotendeels overlappen.



Dit project leerde ons dat voor de Belgische AGF-sector risico's zich vnl. in de toeleveringsketen (grondstoffen) of de eerste trappen van de voedingsketen bevinden. Heel wat grondstoffen komen uit het buitenland: in de eerste plaats uit andere EU-landen maar er is ook een deel aanvoer uit derde landen. De afstand met bepaalde leveranciers zorgt ervoor dat men niet anders kan dan vertrouwen op de relatie en op lastenboeken en certificaten allerhande. Verificatie ter plaatse kan in deze gevallen enkel sporadisch, en niet systematisch. Keteninitiatieven zoals SIFAV kunnen in deze gevallen een belangrijke rol spelen nl. door via lokale managementplannen stimulansen te geven tot verbetering.

Hoewel transparantie een inherent onderdeel is van de CSDDD en CSRD wetgeving, stellen bedrijven vast dat het delen van data en informatie door toeleveranciers en klanten soms moeizaam verloopt. Hiervoor zijn meerdere oorzaken: (gevoelige) data die men liever niet deelt met zakenrelaties, het ontbreken van data/kennis over bepaalde processen, personeelsgebrek om data te verzamelen en gestructureerd ter beschikking te stellen aan derden, het feit dat men in het kader van private systemen klant moet worden of toegang moet betalen (pay wall) om informatie te kunnen checken. Tenzij bedrijven hierover zelf communiceren is er geen publiek zicht op de duurzaamheidsinspanningen van ondernemingen.

Tenslotte kan de CSDDD niet losgezien worden van de CSRD: daar waar CSRD (rapportering) meer concreet is blijft CSDDD op dit moment een stuk abstracter voor de bedrijven. Het gaat om een verbeterproces dat zich grotendeels achter de schermen afspeelt maar wel essentieel is om te kunnen verduurzamen. In tegenstelling tot de CSRD wetgeving is er wat de CSDDD betreft bij veel bedrijven nog geen “sense of urgency”. Het merendeel van de bedrijven zal in eerste instantie geconfronteerd worden met vragen van afnemers of andere stakeholders (“trickle down effect”). Bij leveranciers die actief zijn in Duitsland, waar de wetgeving al in voege is, merken we grotere sense of urgency. In 2021 heeft het Duitse parlement de Act on Corporate Due Diligence Obligations in Supply Chains (Gesetz über die unternehmerischen Sorgfaltspflichten in Lieferketten, LkSG) aangenomen. Hierdoor wordt – als voorloper op de EU Richtlijn - de verantwoordelijkheid van Duitse ondernemingen om mensenrechten in wereldwijde toeleveringsketens te respecteren al wettelijk vastgelegd.

Gesetz über die unternehmerischen Sorgfaltspflichten in Lieferketten, LkSG

De LkSG wet verplicht ondernemingen in Duitsland om mensenrechten te respecteren en due diligence te implementeren. Om onder de reikwijdte van de wet te vallen, moeten ondernemingen hun centrale administratie, hoofdvestiging, administratieve hoofdkantoor, statutaire zetel of filiaal in Duitsland hebben. De wet is in eerste instantie van toepassing op ondernemingen in Duitsland met ten minste 3.000 werknemers vanaf 2023 en vervolgens op die met ten minste 1.000 werknemers vanaf 2024.

https://www.bafa.de/EN/Supply_Chain_Act/supply_chain_act_node.html

Aanbevelingen



BEGELEIDING

KMO's hebben nood aan coaching en individuele begeleiding op vlak van duurzaamheid. KMO's beschikken vaak niet over mankracht en tijd om alle wetgeving in detail op te volgen en te implementeren, zeker gezien de veelheid aan regelgeving waarmee zij de laatste jaren worden geconfronteerd.

Vanuit de overheid kan ingezet worden op relevante informatie op toegankelijke wijze ter beschikking te stellen. Een centraal aanspreekpunt/hulplijn of portaal voor KMO's zou nuttig zijn. Daarbij kan voor sectorspecifieke informatie ook worden doorverwezen naar federaties en verenigingen die hieromtrent al expertise hebben opgebouwd. Daarnaast lijkt de ontwikkeling van een FAQ over zowel CSDDD als CRSD ons zinvol.

Vanuit de sectorfederatie trachten wij bedrijven en KMO's verder te ondersteunen door:

- **relevante informatie** en handvaten via onze website ter beschikking te stellen. De projectsubsidies vanuit FIDO lieten ons toe om een luik "Duurzaamheid" toe te voegen aan elk van onze websites en dit verder uit te werken
- **organisatie workshops, opleidingen en infosessies** rond diverse duurzaamheidsthema's;
- **als centraal sectoraal aanspreekpunt op te treden** voor allerhande vragen gerelateerd aan CSDDD.

De overheid kan middelen ter beschikking stellen voor sectorfederaties (vzw) om hun werking rond duurzaamheid verder uit te bouwen. Denk hierbij aan gesubsidieerde projecten en middelen voor bijscholing van de medewerkers of de opzet van pilootprojecten.

👉 **Financiële ondersteuning van consultancy en ondersteuning door externe partijen is een zeer belangrijke motivator om als KMO aan de slag te gaan met CSDDD.** 🗨️

DEELNEMER LEREND NETWERK

HARMONISATIE

Er is een nood aan harmonisatie op vlak van regelgeving en standaarden. Bij de omzetting van de CSDD richtlijn naar nationale wetgeving wordt gevraagd aan de overheid om hiermee rekening te houden. Het is onwerkbaar voor bedrijven indien EU lidstaten andere interpretaties geven aan de richtlijn en andere zaken verwachten.

Tijdens de workshops werd ook gewezen op de proliferatie van (private) duurzaamheidslastenboeken- en standaarden die in belangrijke mate overlappen en de kosten de hoogte in jagen. De wildgroei aan duurzaamheidslabels, vragenlijsten (algemeen of specifiek bv. rond carbon footprint) of certificaties (bv. Ecovadis, Sedex/SMETA) is voor bedrijven niet meer bij te houden. Is een overkoepelend duurzaamheidslabel mogelijk op termijn? Het verdient absoluut aanbeveling om sectorale initiatieven zoals bv. de ontwikkeling en uitrol van uniforme PEF-regels voor de fruit en groentesector te ondersteunen. Een integratie van een algemeen gedragen transparante en objectieve methodologie voor de berekening van milieu impact in bestaande lastenboeken en labels zou een goede stap vooruit zijn richting harmonisatie.

We hopen ook dat inhoudelijke uniformisering mogelijk wordt via de CSRD en bijhorende Europese standaarden gezien bedrijven niet langer de keuze krijgen om enkel te rapporteren over die thema's waar ze sterk in staan.

DUURZAME PRIJSVORMING

Duurzaamheidsinspanningen dienen zich te vertalen in een duurzame prijs: dit is niet noodzakelijk de hoogste prijs maar wel een prijs die alle schakels in de keten ten goede komt. Hoe kunnen duurzaamheidsinspanningen zich uiteindelijk valoriseren in een juiste prijs?

Hiervoor zijn ketenbrede samenwerkingen en maatschappelijke sensibilisering noodzakelijk; ook de consument dient beter op de hoogte te zijn om bewuster en duurzamer aan te kunnen kopen. De overheid kan een belangrijke rol spelen door communicatie over de inspanningen van sectoren en bedrijven te ondersteunen.

PROPORTIONALITEIT

Proportionaliteit wordt een belangrijke uitdaging. Bedrijven kunnen niet alles tegelijk implementeren. De overheid zal duidelijke prioriteiten dienen af te bakenen: waar dienen bedrijven vooral op in te zetten? Veranderingen (en de bijhorende investeringen) vragen tijd en overgangperiodes.



Dankwoord

Onze dank gaat in de eerste plaats uit naar het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) voor de financiële steun van dit project en de goede opvolging ervan. Daarnaast danken we graag Anouk Van de Meulebroecke (slidingdoors) voor de fijne en constructieve samenwerking. Dank aan al onze ledenbedrijven voor hun deelname en steun in dit project!

Contact

Fvp house vzw
Guldensporenpark 120, 9820 Merelbeke
Tél + 32 (0)9 339 12 52

www.fvphouse.be



Veerle Vandersypt
Veerle.vandersypt@fvphouse.be



Noëmi Van Bogaert
Noemi.vanbogaert@fvphouse.be



slidingdoors
Doornstraat 233
8200 Brugge
anouk@slidingdoors.be